

Jézust Galileában mindenütt csodálattal fogadták, s ez alól Názáret sem volt kivétel. A konfliktus kibontakozását Lukács vázlatosan írja le az idézett sorok előtt, de láthatóan itt Jézus élesít ki egy eredetileg rejtett ellentétet, ami után a közösség csodálata ott helyben halálos gyűlöletté változik, igazolván, hogy ez az ellentét igenis létezett, csak rejtett volt, s hogy ezt Jézus nem létrehozta, csak rátapintott. A történetből nyilvánvaló, hogy Jézus ezt pontosan előre látta. Ez a minta Jézus fellépése során többször megismétlődik, és végül beteljesedik.

Jézusnak valami fontosabb volt, mint a jó viszony, ami a felszínen látszik. A történet megmutatja, hogy ez valóban csak a felszín volt, ami mögül egy egészen más valóság emelkedett föl. Jézus, aki „*azért jött, hogy tanúságot tegyen az igazságról*”, megláttatta, hogy mi a felszín, és mi a valóság. Mert a felszín látszata alatt a tényleges viszonyok zavartalanul érvényesülhetnek, de „*az igazság szabaddá tesz*” azok kényszerítő erejétől.

Mi volt az a tényleges viszonyulás a felszín alatt, amelyre Jézus itt rámutatott és amit egyben el is utasított? Jézus irányában itt az a megfogalmazatlan, magától értetődő elvárás nyilvánul meg, hogy 'amije van, az hozzánk tartozik, azzal nekünk tartozik'. Példáin keresztül Jézus azt az elvárást utasítja vissza, hogy a küldetésével a közösségnek tartozna, földjei pedig Jézus magatartásának ezt a szabadságát utasítják el végletesen. De ennek a magatartásnak a lényege láthatatlan előttük, ahogyan Jézus a szemük számára is láthatatlanná válik, mert küldetésének az elején „*még nem jött el az ő órája*”, hanem csak annak az előképe.

A birodalom, a vallás, a nép, a lakóhely, a rokonság, a szűkebb család többnyire nem tudatos, de nagyon is valóságos fizikai-lelki-szellemi örökségei, és az ezeket hordozó, elvárt viszonyai, szerepei alkotják a közösség önazonosságát, lét-alapját. Minél szorosabb a közösségi kötelék, annál közvetlenebb ez az elvárás, és annál kevésbé viseli a 'kivételt' ez alól. Ez természetes magatartása egy közösségnek, ahogyan ez az embervilág, sőt az élővilág sokféle példájából is látható. Jézus itt nem a közösség több-kevesebb hibáját ítéli el, hanem 'a közösségnek nem adja meg azt, ami az Istené'.

A magatartásnak ezt a szabadságát nem lehet intézményesíteni, ezért nem lehet elvárni sem. Ez a szabadság előbb-utóbb megütközést kelt, noha amiből kiindul és amit munkál, az „*nem evilágból való*”. Ez a 'nem-evilág' láthatatlan és érthetetlen ugyan a szokásos viszonyok számára, pedig nagyon is valóságos, olyannyira, hogy a következményeit nem lehet megkerülni.

Neumann Attila, Somogyszentpál